

Kuntalaisaloite - Ei tuulivoimaloita Kilpimäkeen

Kunnanhallitus 01.12.2025 § 278
286/10.02.02/2025

Valmistelija

Tekninen johtaja Mikko Luostarinen, Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi,
puh. 040 355 6320, email: mikko.luostarinen@heinavesi.fi

Heinäveden kuntaan on toimitettu 14.7.2025 Kuntalaisaloite.fi palvelun kautta kuntalaisaloite "Ei tuulivoimaloita Kilpimäkeen".

Aloitteen sisältö tiivistettynä

Heinäveden Kilpimäen tuulivoimahanketta on päivitetty. Mahdollisesti rakennettavia voimaloita on vaihtoehto 1 (VE1) mukaisesti toteutettavan entisen 13 kappaleen sijaan nyt 11 ja korkeus on päivitetty 330 metrin pyyhkäisykorkeudesta enintään 300 metriin. Vaihtoehto 2 (VE2) mukaisesti toteutettuna voimaloita rakennettaisiin 8 kpl. Hankealueen koko on pienentynyt hieman, 2 050 hehtaaria 1 814 hehtaariin. Kuitenkaan tuulivoimaloiden kielteiset vaikutukset paikallisille, mökkiläisille, luonnon ja eläimille eivät hankkeen päivityksen myötä juurikaan vähene. Aloitteen mukaan VE1 ja VE2 ovat luonnon, pohjavesien sekä mökkiläisten että vakituisten asukkaiden kannalta haitallisia vaihtoehtoja, joten hankkeen toteuttamatta jättäminen, VE0, on vaihtoehtoista paras.

Aloitteessa mainittujen seikkojen perusteella esitetään, että Kilpimäen tuulivoimakaavasta ei hyväksytä kumpaakaan rakennusvaihtoehtoa, ei VE1 eikä VE2, lisäksi Heinäveden kunta lopettaa Kilpimäen tuulivoimahankkeen edistämisen OX2 kanssa ja että tuulivoimahanketta ei toteuteta Kilpimäkeen minkään toisenkaan tuulivoima toimijan kanssa.

Aloitteen yksityiskohtaisissa perusteluissa on nostettu esille hankkeesta laaditun ympäristövaikutusten arvioinnin tunnistetut vaikutukset pohjavesiin, rakentamisen ja käytön aikaiset riskit onnettomuustilanteissa, suunniteltujen akkuvarastojen sijainnit sekä yleisesti pohjavesialueen läheisyys voimaloihin ja tuulivoimapuiston kielteiset vaikutukset luonnonympäristöön, alueen asukkaille ja kunnan imagolle. Lisäksi aloitteessa nostetaan esille tuulivoimaloiden lapojen eroosion aiheuttamia haitallisia vaikutuksia, voimaloiden rakentamisen ja purkamisen hiilidioksidipäästöjä, tuulivoiman riippuvuuksia mm. kaivosteollisuuteen, purkamisen haitallisia vaikutuksia ja kustannuksia.

Aloite on kokonaisuudessaan esityslistan liitteenä.

Kunnan vastaus aloitteeseen:

Heinäveden kunnan alueiden – ja maankäytön suunnittelun toimeenpanosta vastaa tekninen toimiala, kunnanhallituksen ja edelleen kunnanvaltuuston vahvistamien ja päättämien periaatteiden mukaisesti. Tekninen toimiala on valmistellut kuntalaisaloitetta koskevan kunnan vastauksen.

Heinäveden kuntaan on toimitettu kuntalaisaloite.fi palvelun kautta tehty aloite 17.9.2024, "Heinäveden tuulivoimahankkeiden peruminen". Aloite on käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa 16.12.2024 § 257 ja kunnanvaltuustossa 3.2.2025 § 3. Aiemmin käsitelty aloite ja nyt vireillä oleva aloite "Ei tuulivoimaloita Kilpimäkeen" sisältävät pääkohdiltaan vastaavia huomioita ja esityksiä tuulivoimasta. 14.7.2025 toimitetussa aloitteessa huomiot kohdennetaan Heinäveden Kilpimäen

tuulivoimaosayleiskaavaan ja hankkeen yhteydessä toteutettuihin selvityksiin ja hankkeen arviotuihin vaikutuksiin. Kilpimäen tuulivoimaosayleiskaava on tullut vireille kunnanhallituksen päätöksellä 22.5.2023 § 99. Kaavatyössä tutkitaan alueiden- ja maankäytön osalta mahdollisuuksia sijoittaa maatuulipuisto Heinäveden Kilpimäen alueelle. Hankealueen laajuus on luonnosvaiheessa 1814 ha.

Kaavahankkeen yhteydessä toteutetaan erillinen ympäristövaikutusten arviointi. Ympäristövaikutusten arviointimenettely on ennakollinen vuorovaikutus- ja arviointimenettely, jossa ei tehdä hankkeeseen liittyviä ympäristöllisiä lupapäätöksiä. Arviointiselostus, siitä annetut mielipiteet ja lausunnot sekä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä pitää kuitenkin ottaa huomioon hankkeessa ja sen mahdollisesti vaatimissa lupamenettelyissä. Kaavan valmisteluaineisto ja ympäristövaikutusten arviointi liitteineen on ollut nähtävillä 3.4 – 18.5.2025.

Yleisesti voidaan todeta, että kaavan vireilletulossa ja kaavoituksessa noudatetaan ohjaavina periaatteina valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT), joiden mukaan alueidenkäytössä on varauduttava uusiutuvan energiatuotannon ja käytön merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentialin laajamittaiseen hyödyntämiseen Suomessa. Lisäksi maankäytön suunnittelujärjestelmää koskevan lainsäädännön mukaisesti huomioidaan seudulliset maakuntakaavat, jotka ohjaavat tarkempaa kuntatason yleis- ja asemakaavoitusta. Pohjois-Karjalan voimassa olevassa maakuntakaavassa Kilpimäen alueelle on osoitettu merkinnällä tv, tuulivoimapotentialinen alue. Yleiskaavan laatimisesta päättäminen, kaavoitusprosessi ja ympäristövaikutusten arviointi ovat keskeinen osa rakennettavuusedellytysten tutkimista ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä. Kaavaprosessi on monivaiheinen ja sisältää laajoja selvityksiä ja muokkaa hanketta prosessin edetessä siitä saadun tarkemman tiedon, viranomaisten lausuntojen, palautteen ja lainsäädännön edellyttämien reunaehtojen mukaisesti.

Kilpimäen tuulivoimaosayleiskaavan luonnosvaiheessa saatiin laajasti lausuntoja sekä mielipiteitä. Lisäksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhteysviranomaisen lausunto ohjaa keskeisesti kaavaprosessin jatkovaiheita. Perustellussa päätelmässä todetaan, että ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset, ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla. Arviointiselostus on laadittu ottaen huomioon hankkeen arviointiohjelma ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiselostuksessa esitetään kohtuulliset vaihtoehdot ja niiden todennäköiset merkittävimmät ympäristövaikutukset. Lisäksi arvioinnissa on tuotu selkeästi esille mille eri elinkaaren vaiheille vaikutukset todennäköisesti kohdentuvat. Yhteysviranomaisen toteuttaman kuulemisen ja tarkastelun pohjalta perustellussa päätelmässä on esitetty korjauksia ja tarkennuksia sekä suosituksia vaikutuksien lieventämiseksi ja epävarmuuksien tarkentamiseksi. Näitä yhteysviranomaisen esittämiä huomioita täsmennetään hankkeen seuraavissa vaiheissa.

Kunnan näkemyksen mukaan kaavoitusprosessia toteutetaan lainsäädännön sille asettamien vaatimusten mukaisesti, eikä kaavoituksen keskeyttäminen hankkeen valmisteluvaiheessa ole perusteltua. Kaavahankkeen tarkoituksena on nimenomaisesti tutkia tuulivoiman rakentamisen edellytyksiä ja toteuttaa hankkeen vaikutusten arviointia eri vaihtoehdot huomioiden. Vuorovaikutusta toteutetaan aktiivisesti koko kaavaprosessin ajan. Vaikutusten arvioinnin, viranomaisten lausuntojen ja

saadun palautteen perusteella hanketta muokataan kaavaprosessin edetessä ja ratkaistaan hankkeen toteutettavuus kaavan hyväksymiskäsittelyssä sekä hankkeessa mahdollisesti edellytettävissä muun lainsäädännön määrittämissä luvissa, joita voivat olla esimerkiksi maa-aineslaki, vesilaki ja ympäristönsuojelulaki.

Hankkeen sijoittumisen edellytyksiä Kilpimäen alueelle on tarkasteltu muun muassa Pohjois-Karjalan 2. vaihemaakuntakaavan yhteydessä toteutetuissa tuulivoimatuotannon potentiaalin taustaselvityksissä. Tuulivoimatuotannon sijoittumisen edellytyksiin vaikuttavat merkittävästi alueen tuuliolosuhteet, asutuksen tiheys ja läheisyys ja monet muut vaikuttimet, jotka määrittävät hankkeiden ensivaiheen toteuttamisedellytykset. Tuulipuistojen sijoittelu suoraan olemassa olevan teollisuuden äärelle, tai kantaverkon välittömään läheisyyteen, ei ole välttämättä sijoitteluedellytysten lähtökohdista mahdollista. Aloitteessa mainitun tuulipuiston aiheuttaman metsäkadon osalta vaikutukset ovat hyvin pistemäisiä, noin 2–3 ha / voimala. Lisäksi hankkeissa hyödynnetään mahdollisimman paljon jo alueella olevia metsäautoteitä ja tieverkkoa. Pohjavesivaikutusten osalta viranomaisten lausunnot ohjaavat merkittävästi hankkeen jatkovaiheita ja tarkentuvaa suunnittelua, voimalamäärää sekä niiden sijaintia luonnosvaiheen ja tunnistettujen vaikutusten jälkeen.

Aloitteessa mainittujen kunnan negatiivisten imago vaikutusten osalta voidaan todeta, että Heinäveden kunnan ilmastosuunnitelmassa (valtuuston päätös 11.11.2024 § 50) kunta on asettanut yhdeksi tavoitteekseen tukea uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia kunnan alueella. Toimenpideohjelmassa mainitaan uusiutuvan energian sähköntuotannon hankkeina Kilpimäen tuulivoimahanke. Kunta on valtuuston päätöksellä sitoutunut vähentämään hiilidioksidipäästöjä ja osana päästötavoitteen saavuttamista toimenpiteenä on uusiutuvan sähköntuotannon edistäminen. Kunta on osaltaan huolissaan ilmastomuutoksen vaikutuksista ja pyrkii edistämään hiilijalanjäljen pienentymistä kunnan alueella.

Kilpimäen kaavoituksella ja ympäristövaikutusten arvioinnilla nimenomaisesti tunnistetaan eri toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia, jolloin niistä saadaan kattava ja kokonaisvaltainen kuva yleiskaavan jatkovaiheisiin ja lopullisen päätöksenteon tueksi. Kaavatyön ja vaikutusten arvioinnin ollessa edelleen kesken, ei kunta näe perusteltuna keskeyttää yleiskaavoitusta ja arviointiprosessia hankkeen luonnosvaiheessa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kuntalaisaloitteen ”Ei tuulivoimaloita Kilpimäkeen” ja siihen valmistellun yllä olevan kunnan vastauksen ja antaa sen valtuustolle tiedoksi.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että aloite todetaan loppuunkäsittellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Tekninen johtaja Mikko Luostarinen oli kokouksessa kuultavana tämän asian osalta.